

Svarteborgs Storkommun.

Svarteborgs socken omfattar nordliga delen av Tunge härad, Göteborgs och Bohus län. Socknen sträcker sig från norr, där den omger en del av Södra Bullarsjön, till söder i närheten av Ferlevskilen - en fortsättn. av Gullmarsfjorden - , öster begränsas den av Kärnsjön med Örekilsälven. Efter kommunsammanslagningen omfattar ju kommunen även Bärfendals socken, som i sydväst begränsas av Tossene socken, där Åbyfjorden sträcker sig nästan in till Bärfendals gränser samt i söder av Bro socken. I norr-nordväst gränsar socknen till Kville och Bottna socknar.

Svarteborgs folkmängd var vid senaste årsskiftet 2,456 personer, Bärfendals 346 personer.

I Svarteborg föddes skalden Thomas Thorild å hemmanet Blåsupp 1759. En minnessten är rest därstädes.

Bröderna Niklas och Johan Fosser, båda bemärkta män, den senare industriman i Norrköping, voro födda i Svarteborg. Johan Fosser har donerat stora summor till Svarteborgs kommun.

Svarteborgs totalareal är 141,29 kvkm., därav 2,932 har åker och 4.685,5 har skogsmark. Bärfendals areal är 22,13 kvkm., därav 483,84 har åker och 776,4 har skogsmark.

Inom Svarteborg finnes två framåtgående stationssamhällen, Dingle och Hällevadsholm, därav Dingle är betydande vägknutpunkt med 5 busslinjer till inlandet och kusten.

Svarteborgs församling bildar ensam ett pastorat, Bärfendal hör till Tossene pastorat.

I Svarteborg har funnits kyrka sedan Olof den Heliges tid. Enligt gamla uppgifter lär denne konung ha uppfört två s. k. fylkeskyrkor i det gamla Ranafylke, nämligen Kongahälla och "Swertiborgh".

Den nuvarande kyrkobyggnaden torde delvis bestå av medeltida murar.

Den östra delen förskriver sig från år 1708 och tornet från 1757.

Kyrkans innertak målades med bibliska bilder år 1727 av kyrkomålaren Christian Schönfeldt. Kyrkan restaurerades och försågs med värmeledning redan 1906-II, restaurerades på nytt 1938 och återinvigdes 4 mars 1939.

Bärfendals kyrka är troligen uppförd under senare hälften av 1100-talet och är en av Bohusläns äldsta i bruk varande kyrkor. Nuvarande tornet byggdes år 1868. I Statens Historiska Museum finns ett märkligt krusifix, som ditförts från Bärfendals kyrka, en legend vill göra troligt att Sigurd Jorsalafare hemfört detsamma från Jerusalem. I kyrkan finns numera en kopia av detta kors.

Dingle den 31 maj 1955

Gustav Hillner

